

3. október 2018

Frásögn af sjötta fundi starfshóps um samræmd könnunarpróf

Fundinn sátu: Eðvald Einar Stefánsson, Helgi Arnarsson, Hjördís Albertsdóttir, Magnús J. Magnússon, Margrét Harðardóttir, Svanhildur K. Sverrisdóttir, Sverrir Óskarsson, Þorvar Hafsteinsson og Þórður Kristjánsson. Gestir fundarins voru Amalía Björnsdóttir, Sigurgrímur Skúlason og Inga Úlfisdóttir.

Viðfangsefni fundarins var einkum að ræða um framkvæmd prófanna og tæknilegar útfærslur. Gestir fundarins voru Amalía Björnsdóttir, Sigurgrímur Skúlason og Inga Úlfisdóttir. Amalía er formaður þriggja manna sérfræðihóps um framkvæmt og þróun könnunarprófa í grunnskólum. Lesa má um hlutverk hópsins hér: <https://www.stjornarradid.is/default.aspx?pageid=d562b285-9ab2-11e6-9409-005056bc4d74&itemid=1610b6e9-431c-11e8-942b-005056bc530c>. Sigurgrímur er próffræðingur og sérfræðingur í tölfræði og Inga er próffræðingur og sérfræðingur í prófagerð. Inga er varamaður Sverris Óskarssonar í starfshópnum. Inga Úlfisdóttir fjallaði fyrst og fremst um samningaferli prófa. Meðal þess helsta sem fram kom var:

- Bent á að margir hagsmunaaðilar koma að málinu; sveitarfélögin, foreldrar, framhaldsskólar, háskólar, það gerir umræðuna um prófin enn mikilvægari.
- Að erfitt væri fyrir utanaðkomandi aðila að gera athugasemdir við einstök atriði prófanna vegna þess að þau eru hvergi birt.
- Skoða þarf vel og skýra 10. gr. í reglugerðinni um samantekt og birtingu enda er birting niðurstaðna eitt af helstu álitamálunum við fyrirkomulag samræmdra könnunarprófa.
- Fáar íslenskar rannsóknir til um samræmd könnunarpróf og þar sem fjallað er um prófin er algengt að segja „bara mér finnst og þannig“.
- Gengur ekki að vera bæði með birtingu prófatriða og einstaklingsmiðuð próf því það verður að vera hægt að nota sama próf aftur og aftur. Annars verða prófin ekki samanburðarhæf milli ára. Auk þess er gríðarleg vinna sem fer í að semja hvert próf, forprófa og fleira.
- Tæknivandamál geta m.a. skapast vegna þess að skólarnir leggja sjálfir til tölvunar í stað þess að útveguð séu stöðluð tæki til að allt gangi snuðrulaust. Á það hafa m.a. erlendir sérfræðingar bent. Erfitt eða illmögulegt að koma því við hér á landi.
- Spurning hvort við höfum yfirhöfuð bolmagn til að reka rafrænt próf? Þörf á mun meiri mannskap til að vinna úr niðurstöðum og fleira. Leggja þarf mun meira fjármagn í þetta kerfi.
- Vandamálið vorið 2018 voru einkum með S-prófið enda mjög hátt hlutfall nemenda sem tók þá útgáfu (þ.e. útgáfu með hljóðskrá og fleira.)
- Hvað varðar tækimál má segja að það sé engin leið að við getum búið til okkar eigið kerfi. Hins vegar er vert að taka fram að það er ekki hlutverk hópsins að velta fyrir sér hvort tæknin geti klikkað.
- Dreifa prófunum á fleiri daga, þróa prófin áfram þannig að til sé nóg af efni til að hægt sé að hafa þetta á mörgum dögum.
- Bent á að of lítið sé fjallað um próffræði í kennaranámi. Kennarar og skólasamfélagið þurfa að skilja betur hvernig hægt er að tala um niðurstöður. Þótt símat sé í tísku þarf fólk að hafa þekkingu á þessu sviði. Kennarar hafa ekki alltaf nægar forsendur til að lesa nógu vel út úr niðurstöðum.
- Hægt er að sjá ýmsar vísbendingar um framtíð nemenda á 4. bekkjar prófinu. Mætti í því sambandi segja að við notum niðurstöðurnar ekki nógu vel til að betrubæta? Vegna

forspárgildi 4. bekkjar prófsins væri nær að leggja frekar niður 9. bekkjar prófið en 4. bekkjar prófið.

- Áhyggjuefni hvað innflytjendabörnum gengur illa í samræmdum prófum hér á landi miðað við aðrar þjóðir. Við eigum erfitt með að tala um stéttaskiptingu. Við tölum ekki um hvað fátækum börnum gengur illa.
- Taka þarf skýrt fram hvað þessi próf þýða – fyrir einstaklinga – foreldra – samfélagið.
- Hvað geta rafræn próf metið? Hvað geta skólar metið sjálfir?
- Lítil flokkun eftir námsgetu hér á landi. Inntaka í framhaldsskóla er eiginlega eini staðurinn í kerfinu þar sem einkunnir geta skipt máli til að komast í tiltekna skóla.
- Gríðarlegt brottfall í framhaldsskólum. Eitt helsta vandamál framhaldsskólanna er brotthvarf. Dýrt fyrir alla. Lítil áhersla á námsárangur.
- Rannsóknin *Starfshættir í grunnskólum* leiddi m.a. í ljós að meiri áhersla er á að börnum líði vel en á námsárangur.
- Tengsl aðalnámskrár við samræmd próf. Spurning hvort prófin nái að prófa úr því sem kemur fram í aðalnámskrá. Það þarf að gera það sýnilegra hvað verið er að prófa. Ætti að taka fram hvað atriði eigi að prófa í samræmdum prófum og hvað ekki?
- Vandinn er ekki að börnum gangi illa á samræmdum prófum, heldur að börn standa ekki nógu vel að vígi.
- Samræmdu prófin – hlutverk þeirra getur verið leiða nemendur á rétta braut í námi. Skólakerfið okkar er svo opið og sveigjanlegt.
- Ein grunnforsenda námsmats er að safna gögnum – á kerfisbundinn hátt.
- Vegna þess að tíminn í próftöku er knappur þarf að huga að því að hanna spurningar sem ekki eru tímafrekar.
- Takmarkanir prófanna: ekki hægt að beita fjölbreyttum aðferðum - nema með fjölvalsspurningum.
- Samræmd próf veita annars konar upplýsingar en hefðbundin skólapróf? Mikilvægt að geta fylgst með þróun með markvissum hætti – og þannig nýtast samræmd próf: a) Framvinda nemenda – b) Staða skólakerfis eða stofnana á ákveðnum tímapunkti – c) Þróun skólakerfis eða stofnana. T.d. Hvort nemendur standi svipað miðað við jafnaldra sína í 7. bekk og 9. bekk.
- Gæði prófs liggja ekki í einhverri einni spurningu sem er tekin úr samhengi og gert grín að henni, líkt og gerðist með orðið *áhyggja*.
- Munur á pappír eða tölvu? Aðalatriðið að nemendur taki próf á það tæki/pappír sem hann er vanur að nota.
- Hætta á í ritunarprófi að nemendur noti einfaldara málsnið/málfar en ella vegna þess að hann vill forðast villur.

sks